

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvemši nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po po dogovoru. Inzeratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.—. Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Konferenca Male antante v Haagu

Uspeh haaške konference za Malo antanto popolnoma zadovoljiv — Izjava zunanjega ministra dr. Marinkovića

Praga, 22. januarja. Češki tiskovni urad poroča iz Haaga:

Takoj po svečanem zaključku haaške konference so se sestali zunanji ministri Male antante in konference, na kateri so razmotrivali rezultate haaške konference, zlasti pa sporazum o vzhodnih reparacijah s stališča držav Male antante. Predmet razgovorov je tvorilo zlasti vprašanje nadaljnjega postopanja Male antante v bodoče s posebnim ozirom na izvajanje sklepov haaške konference. Ministri Male antante so pri tej priliki tudi soglasno ugotovili, da so rezultati haaške konference za Malo antanto tako v materialnem kakor v političnem pogledu docela zadovoljivi. Uspeh, ki ga je dosegla Mala antanta na tej gotovo najvažnejši konferenci po sklenitvi miru, je v prvi vrsti posledica skupnega solidarnosti Male antante. Prihodnja konferenca zunanjih ministrov Male antante se bo vršila letošnje pomlad v Pragi.

Haag, 22. jan. AA. Ministri zunanjih zadev držav Male antante so imeli večeraj popoldne sestanek. Po sestanku je jugoslovanski zunanji minister dr. Voja Marinković novinarjem izjavil:

Čih današnjega sestanka ministrov zunanjih zadev Male antante je bil ta, da se prouči položaj, ki je nastal zaradi sklepov haaške konference, ter da se pretresejo vprašanja, ki zanimajo države Male antante. Na sestanku je bilo ugotovljeno, da so rezultati druge haaške konference ugodni. Zasluga za to gre v prvi vrsti solidarnemu zadržanju predstavnikov Male antante. Ta solidarnost je bila to pot mnogo jačja nego pri drugih prilikah. Pokazala se je predvsem v popolnem sodelovanju delegatov držav Male antante v vseh vprašanih. Rezultati haaške konference so tako s finančnega kakor političnega stališča ugodni. Razen tega se je pretrgalo vprašanje navodil za naš bodoči sestanek v Parizu. Tudi v ostalih vprašanih je bila dosežena popolna soglasnost.

Haag, 22. jan. AA. Po sestanku ministrov zunanjih zadev držav Male antante je jugoslovanski zunanji minister dr. Voja Marinković dal poročevalcem

»Avala«, ČTK in »Radnja« to-le izjavo:

Da se morelo oceniti rezultati druge haaške konference glede na države Male antante, se je treba vrniti na izhodno točko. Tedaj so se pojavile mnoge reklamacije, ki so bile upravičene ali pa tudi ne. Prej se sploh ni govorilo o kompenzacijah za plačila zlasti ne za plačila Madžarske po l. 1943. Ta plačila niso bila ne določena, ne ugotovljena. Madžarska je zahtevala, naj se ta plačila črtajo. Na podlagi sklepov konference smo se sedaj otresli vprašanja madžarskih optantov. Za zemljišča, ki so pod agrarno reformo, bomo plačali le toliko, kolikor je treba plačati do zaključka naše države. To je bilo naše staro stališče, ki smo ga vedno branili. Glede ostalih spornih vprašanih smo sklenili, da se bomo zanje še dalje borili. Od veselih smo dosegli ustanovitve zavarovalnega fonda, ki bo kril naše eventualne rizike. Treba priznati, da ta uspeh odgovarja duhu pravičnosti veselil. Dolžujemo jim mnogo, toda še bolj gre zaslugi za ta uspeh soglasnemu zadržanju držav Male antante na tej konferenci, kjer je bila solidarnost med nami mnogo večja nego prej. Ta solidarnost, odločnost in zmrnost v sta-

lišču držav Male antante je povzročila, da so velike sile spoznale, da ni mogoče izvesti likvidacije prošlosti, ako se ne uredi vprašanje reparacijskih plačil na vzhodu.

Praga, 22. jan. AA. ČTK poroča: Češkoslovaško časopisje presoja dokaj razdeljeno uspehe druge haaške konference. Del časopisja se s hvalečnostjo spominja dela in uspehov, ki so bili doseženi v Haagu in navaja zasluge češkoslovaške delegacije, ki je vse dosegla pod najtežjimi okolnostmi. Drugo časopisje pa se z nezadovoljstvom spominja ogromnih žrtev, ki jih je morala v finančnem pogledu prevzeti Češkoslovaška. »Narodna politika« veli z ogorčenjem, da prihaja Češkoslovaška po višini plačil neposredno za Nemčijo. Vsi listi pa priznavajo, da je bilo stališče držav Male antante na tej haaški konferenci prav solidarno.

Haag, 22. januarja. Jugoslovanska delegacija z zunanjim ministrom dr. Marinkovićem na čelu je danes popoldne odpravila. Zunanji minister dr. Marinković odputuje v Davos na zdravljenje, ostali člani delegacije pa odpravijo direktno v Beograd, razen dr. Foliča, ki gre v Zenevo na konferenco mednarodne komisije za opij.

Izpremembe v ljubljanskem občinskem svetu

Novi ljubljanski podžupan prof. E. Jarc — Imenovanje 13 novih občinskih odbornikov

Beograd, 22. januarja. Danes je bil v notranjem ministristvu objavljen ukaz o izpremembah v občinskih zastopih v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. V vseh treh mestih so imenovani novi podžupani in izmenjano večje število občinskih odbornikov. V Ljubljani je imenovan za podžupana namesto za bana imenovanega inž. Dušana Serneca profesor v poklju Evgen Jarc.

Odstavljeni občinski odborniki

Odstavljeni so dosedanjí občinski odborniki: Josip Ambrožič, učitelj; Metod Golmajer, črkostavec; dr. Rudolf Koprivnik, profesor; Miha Krek, odvetniški kandidat; Stane Likar, tajnik OUZD; Ljudevit Miklošič, železničar; Edo Meze, posestnik; Josip Osana, profesor; Alojzij Potočnik, učitelj; dr. Josip Puntar, knjižničar; dr. Valentin Rožič, profesor in Karl Urbančič, uradnik poštne uprave.

Novoimenovani občinski odborniki

Na novo so imenovani za občinske odbornike: inž. Fran Zupančič; Avgust Jenko, posestnik; Saša Knez, trgovec; Ivan Kregar, obrtnik; Avgust Ludvik, postajenačelnik; Janko Malenšek, ravatelj; Viktor Meden, trgovec; Ivan Mohorič, tajnik Zbornice za TOI; Josip Pavlin, inženjer; mag. phar. Rihard Sušnik, lekarnar; Rado Hribar, poslovođa; Karl Čec, ravatelj in Andrej Šarabon, veletrgovec.

V Zagrebu je bil imenovan za podžupana upravitelj nadškofijskih zavodov Anton Mahnič.

Rothermere o madžarskih revizionistih

Lord Rothermere noče ničesar več čuti o reviziji trianonske pogodbe — Po njegovem mnenju so madžarski revizionisti reakcionarji, ki cenijo svoje osebne koristi nad vse

Budimpešta, 22. jan. Iz Londona poročajo, da je bivši madžarski drž. poslanec dr. Tidor Eckhardt prišel tjakaj kot zastopnik revizijske lige in skušal priti v stik z lordom Rothermerom, da bi razpravljali z njim o vprašanju revizije trianonske pogodbe. Priložnost, da bi se sestal z lordom Rothermerom pa se mu ni nudila ter se je moral zadovoljiti samo z razgovorom z urednikom »Daily Maila« Ward Pricejem, ki mu je izjavil da noče Rothermere o reviziji

trianonske mirovne pogodbe z nikomur več govoriti, ker je pričel izvajati posledice iz dejstva, kako so bili njegovi nasveti sprejeti od madžarske reakcije. Smatra namreč kot dokazano, da cení madžarska reakcija svojo prevlast ter osebne interese posameznikov mnogo bolj kakor pa revizijsko zadevo. O tem naziraju lorda Rothermera je bilo obveščeno tudi predsedstvo madžarske revizijske lige.

Polom komunistične banke

V Parizu je propadla komunistična delavska in kmetjska banka, ker je služila predvsem strankarsko političnim namenom

Pariz, 22. jan. Dolgotrajno sodno postopanje proti komunistični delavski in kmetjski banki je bilo v ponedeljek končano ter je pariško trgovsko sodišče banko, ki je denar svojih vlagateljev uporabljala za strankarske namene in oškodovala na tisoče delavcev za težko prislužene prihranke, proglasilo kot razpuščeno. Imenovan je bil likvidator z nalogo, da iztirja kredite, ki jih je banka na-

kazala brez zadostnega kritja zastopnikom komunistične stranke. Ker se je zadeva s komunistično banko razvila v to smer, smatrajo, da je ponovno ogrožen obstoj komunističnega dnevnika »Humanite«, čegar uprava si je neprestano pustila izplačevati velika posojila pri komunistični delavski in kmetjski banki, ki pa jih bržkone ne bo mogla povrniti.

Zaroka bolgarskega kralja?

Pariz, 22. januarja. Pari ki li ti poročajo iz rimskih dvornih krogov, da je bolgarski kralj ob priliki svojega bivanja v Rimu zaprosil za roko princeze Giovanne. Zaroka naj bi se vršila poleti, poroka pa na jesen.

Vreme v dravski banovini

Ljubljana 22. januarja. Davi je bilo v dravski banovini povsod oblačno in ponekod megleno. Temperatura je zadnje dni stalna. Davi je termometer beležil v važnejših krajih naslednje stanje:
Na Gorenjskem: Bohinjska Bistrica — 7 C, megla, snega 15 cm; Kranjska gora — 8 C, jasno, snega 15 cm; Jesenice — 3 C, megla, Tržič — 3 C, oblačno; Kamnik — 2 C, oblačno; Ljubljana — 2 C, oblačno.
Na Štajerskem: Celje — 1 C, oblačno; Maribor — 1 C, oblačno; Dravograd — 7 C, oblačno; Ljutomer — 1 C, jasno. Prekmurje: Kotoriba — 2, oblačno.
Na Dolenjskem: Brežice — 3 C, oblačno; St. Janž na Dolenjskem — 2 C, oblačno; Novo mesto 0 C, oblačno in Kočevje — 2 C, oblačno. Na Notranjskem: Rakek — 5 C, oblačno.

Nenadna smrt in nesreče

Ljubljana, 22. januarja.

Včeraj okoli 10. popoldne so našli mrtvo v svojem stanovanju vdovo Mario Dolžanovo, kuharico po poklicu in stanujočo v Zg. Šiški št. 150. Našla jo je hišna gospodinja Lucija Šinkovec, ki je prišla pogledat kako ji gre Dožanova je namreč že dalje časa težila o boleznih v želodcu in zatrievala da se ne počuti dobro. Včera zjutraj je Dožanova nenadoma umrla.

Italijansko - rumunska pogajanja

Bukarešta, 22. januarja. Pogajanja za zaključitev trgovske pogodbe med Rumunijo in Italijo napredujejo ugodno. Delegati so se med drugim zedinili o popolni recipročnosti pravic obojestranskih državljanov, ki imajo trgovske ali obrtne posle na rumunskem odnosno na italijanskem ozemlju. Trenutno sta delegaciji zaposleni z izdelavo novega besedila pogodbe o medsebojnih tarifnih olajšavah.

Seja mednarodnega urada za delo

Beograd, 22. januarja. Koncem tega meseca se bo vršila v Zenevi 47. seja Sveta mednarodnega biroa za delo. Kot delegat naše države se bo udeležil te seje g. Djoka Curčin, glavni tajnik centrale industrijskih korporacij. Na dnevnem redu te seje je mnogo važnih vprašanj, med drugim poročilo o pretekli strokovni konferenci za premož, potrditev dnevnega reda za konferenco v letu 1931, diskusija o poročilih podanih od poedinih vlad, o ratificiranju konvencij dela po čl. 408 statuta, poročila o delu raznih komisij, pravilnik za budžet, pravilnik za nameštence, pogoji dela v tekstilni industriji itd.

Zgradba katoliške katedrale v Beogradu

Beograd, 22. jan. n. Ordinariat beogradske nadškofije je razpisal natečaj katoliške katedrale v Beogradu. (Tozadevna pobjasnila dobe interesi pri nadškofijskem ordinariatu v Beogradu.)

Nesreča v splitskem pristanišču

Split, 22. jan. n. Pri montiranju velikega žerjawa se je vrinetila večeraj popoldne v pristanišču težka nesreča. Iz znatne višine je padel 2 in pol tone težak komad železa na parnik direkcije pomorskega prometa in na parnik »Jacere«, last Jadranske Plovitve. Oba parnika sta bila precej poškodovana. Težko ranjen je bil delavec Licki, ki je bil zaposlen pri montiranju dvigala.

Stališče Francije

Pariz, 22. jan. AA. »Petit Parisien« piše o francoski tezi v zvezi s pomorsko razorožitveno konferenco v Londonu in veli, da more vztrajati francoska vlada v glavnem na politiki varnosti in da zahteva je tolikšno mornarico, kolikor je potrebuje za ocvanje francoskih življenjskih interesov.

Spominjajte se slepih!

Višje uradništvo v predsedništvu vlade

Izpremembe zakona o ureditvi predsedništva ministrskega sveta — Položaji in prejemki višjega uradništva

Beograd, 22. jan. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev podpisal in objavil zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi predsedništva ministrskega sveta z dne 1. maja 1929:

§ 1.

§ 26 se izpremeni in slove:
»Poleg šefa pisarne, šefa centralnega presburoja, načelnika občega oddelka, načelnika državne statistike, šefa kabineta in šefov v predsedništvu ministrskega sveta so lahko postavljeni: a) v vrhovnem inspektoratu največ 3 vrhovni inspektorji, 2 zvaniki, 1 služitelj; b) v občem oddelku: 3 tajniki, 3 pisarji in pripravniki, 2 književodji, 2 arhivska uradnika, 6 zvaniki, 7 služitelji; c) v Centralnem presburoju: 5 referentov, 12 lektorjev, 1 tajnik, 3 uredniki, 3 administrativni, 1 arhivar, 1 ekonom, 12 dopisnikov v inozemstvu in potrebno število drugega honorarnega osebja; d) v oddelku obče državne statistike: 2 svetnika, 2 tajnika, 3 pristavi in pripravniki, 10 strokovnih inspektorjev, revizorjev, statističarjev in pripravnikov, 1 književodja, 8 kontrolorjev, arhivarjev, pomočnikov statističarja, pomočnikov arhivarja in pripravnikov, 12 zvaniki, 3 služitelji, 40 dnevničarjev.

Razen tega se lahko postavijo v predsedništvu ministrskega sveta v mejah z budžetom predvidenih globalnih kreditov honorarni uradniki in začasni dnevničarji, čijih število se potrjuje z letnim proračunom.

§ 2.

»Šef pisarne, vrhovni inspektorji, šef Centralnega presburoja, ki se jim ne bi mogli urediti prejemki po čl. 139 zakona o uradnikih in ostalih državnih uslužbencih civilnega reda, dosežejo pravico do osebne in rodbinske pokojnine, ako se prebili na tem položaju najmanj 3 leta in imajo vrhu tega še najmanj 15 let, ki so jih prebili v javni ali skupaj v javni in državni službi.

Kot osnovo za izračunavanje pokojnine teh uradnikov je treba vzeti plačo, oziroma prejemke, redno stnarinjo in službeni dodatek po § 3 točki d) tega zakona. Za penzijsko osnovo 3 let, ki so jih prebili na tem položaju, in za 15 let javne službe ali skupne javne in državne službe, jim gre 50%, za vsakega nadaljnjega pol leta pa 1%, tako da prejemajo po 35 letih polno pokojninsko osnovo. Načetea pol leta se računa kot polno.

Za uradnike in šefa kabineta predsedništva ministrskega sveta ne veljajo odredbe § 105 zakona o podaljšanju veljave dosednjih finančnih zakonov in zakona o proračunskih dvanajstihah z dne 31. julija 1929. Ti uradniki in šef kabineta predsednika ministrskega sveta, ki so stopili

v službo predsedništva kot upokojenci in ki so prej uživali penzijo, bodo imeli pravico do pokojnine, ki se jim bo uredila po skupini in kategoriji, v kateri bodo upokojeni.

§ 3.

§ 24 zakona o ureditvi predsedništva ministrskega sveta se izpremeni in se glasi:
a) Uradniki in drugi uslužbenci predsedništva ministrskega sveta se razvrste tako-le: vrhovni inspektorji v 2a in 2 skupini I. kategorije, šef Centralnega presburoja, načelnik državne statistike, načelnik občega oddelka, šef arhiva v 3a, 3, 4a in 4 skupini I. kategorije, referenti, lektorji, uredniki, tajniki, dopisniki v inozemstvu, dopisnik v Zagrebu in administratorji v 9. do 4. skupine I. kategorije.

Iz ostalih paragrafov so važne te-le določbe:

Uradnikom in uslužbencem predsedništva ministrskega sveta gredo službene dolo-klade in sicer v višini 50% po 20 letih službe, v višini 60% po 25 letih, 70% po 30 in 100 odstotkov po 35 letih službe, ki jo uradnik efektivno prebije v državni službi.

Uradniki predsedništva ministrskega sveta, uprave dvora Nj. Vel. kralja in pisarne kraljevskih redov, ki so na dan uveljavljenja tega zakona bili v I. kategoriji, ki pa nimajo predpisane šolske izobrazbe, se obdrže v tej kategoriji. Za nove uradnike na velja predpisana fakultetna izobrazba.

Čičerin ne bo odstopil?

Berlin, 22. januarja. Listi poročajo iz Kovna, da je Čičerin po razgovoru s Stalinom umaknil svojo prošnjo za odstop ter nastopil samo daljši dopust.

Neproletarci ne smejo imeti telefona!

Moskva, 22. januarja. Komisariat za pošto in telegraf je odredil, da se morajo vzeti telefonski aparati vsem osebam, ki niso proletarskega pokolenja, kakor tudi trgovcem, ki nimajo volilne pravice. Do sedaj je bilo odvzetih samo v Moskvi okoli 500 aparatov, ki so jih dobile državne in javne organizacije.

Atentat na rumunski vlak

Bukarešta, 21. januarja. Te dni so skušali neznan storilec izvršiti atentat na brzovlak, ki vozi iz Kišineva v Jassy. Pri postaji Parnori so tračnice deloma zrahljali, deloma pa sploh odstranili. Tik pred prihodom vlaka je čuvaj to zavaril in ustavil vlak. Storitvec doslej še ni bilo mogoče izslediti.

Kako se je Ljubljana razvijala

Od otvoritve železnice do l. 1921 se je število prebivalstva več kot podvojilo

Ljubljana, 22. januarja.

Sredi se je v Kozini pod okriljem ZKD lepo obiskano predavanje nadzornika inž. Mačkovića o razvoju Ljubljane. Predavatelj je podal s slikovitimi slikami podrobno sliko razvoja od stare rimske E-mone do današnjega ljubljanskega mesta. E-mona je bila lepo organizirano ozemlje. Kanalizacija je bila zelo dobro izpeljana. Nekateri hiše so imele celo centralno kurjavo.

Ljubljana se prvič omenja l. 1141. Dve sto let pozneje je bilo mesto tako organizirano, da mu je stal na čelu župan, ki je bil obenem tudi sodnik. Ozemlje takratne Ljubljane ni bilo veliko. Najstarejši del mesta so tvorile Rožna ulica, Stari trg in Florijanska ulica. Mesto je segalo do Trnavorne, kjer so stale svojčas najbolj nevarne jarmine.

Polagoma so se jeli Ljubljanci nasejati nastran Ljubljane, kjer je nastal gosposki del Ljubljane, po katerem je dobila Gosposka ulica svoje ime. Ko so l. 1410. prihrumeli Turki, je izšel ukaz, da se mora novi del mesta urediti. Tako smo dobili obzidje, katerega ostanki v Vegovi ulici so položeni na staro rimsko obzidje.

Mestno obzidje se je tekmo stoletij vedno bolj in bolj širilo, in sicer od juga proti severu, kjer je ugodnejši teren in bolj zdrav zrak. Karja iz l. 1744. se ne pozna Gruberjevega prekopa. Figuracija komunikacij je v glavnem ista kot danes.

Izgradnja novih vojnih sredstev, ki so napravila obzidje lužurno za uspešno obrambo, je povzročila, da so ga pričeli v dobi pred francosko revolucijo odstranjevati. Največji preobrat v razvoju Ljubljane pa je nastal z gradbo železnice z Dunaja proti Trstu. Železniška proga je tekla se na

skrajni periferiji ljubljanskega mesta, danes pa postaja glavni ljubljanski kolodvor že skoraj centrom Ljubljane.

Zanimivo je, kako se je Ljubljana številčno razvijala. L. 1788. je štela 10.000 prebivalcev in 988 hiš, tako da je prišlo 11 ljudi na eno hišo, l. 1869. ob otvoritvi železnice pa je štela že 22.000 prebivalcev in 1051 hiš; na eno hišo je tedaj prišlo 21 ljudi. Novih hiš niso gradili, pač pa so jih najbrže dvigali.

Od l. 1869. dalje je število prebivalstva rapidno naraslo. Ob priliki ljudskega štetja l. 1921. so našli v Ljubljani 53.000 prebivalcev in 2224 hiš; na eno hišo je prišlo 24 ljudi.

Cim se je pričela Ljubljana naglo razvijati, se ni zidalo kakor prej le v sredini mesta, temveč po vseh njenih okrajih. Zato se je pokazala nujna potreba regulacijskega načrta, ki ga je Ljubljana dobila šele po potresu. Izven tega načrta sta se širila šele v Rožna dolina. Problem, kako spraviti vse to v sklad, je skušal rešiti prof. Plečnik. Njegov načrt določa predvsem, da ostanejo Tivolski nasadi in Rožnik nezazidani kot narodni park. Okoli mesta in Rožnika bi vodila velika okrajna cesta. V Tivolju določa Plečnikov načrt samo gradbo nove univerze na zemljišču Cekinovega gradu.

Stanje Ljubljane je v bigiginskem oziru ugodno, ker je umrljivost minimalna. Vsekakor klimatične razmere, poleg tega pa predvsem osuševanje Barje, vodovod in kanalizacija.

Predavatelj je žel za svoje predavanje živahno odobraval. Ker vzbujajo Ljubljana in njeni življenjski problemi v javnosti veliko zanimanja, je prav, da priredi ZKD, kakor čujemo, v kratkem predavanje g. Potočnika o zanimivostih stare Ljubljane.

Občni zbor Zveze gostilničarskih zadrug

Danes dopoldne so imeli naši gostilničarji 21. občni zbor, na katerem so razpravljali o stanovskih zadevah

Ljubljana, 22. januarja.

Davi ob 10. dopoldne se je v prostorih predsednika Frana Kavčiča na Privozu pričel 21. redni letni občni zbor Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani. Občnega zbora se je udeležilo blizu 70 delegatov, ki so zastopali veliko število zadrug, ki jih je 31 v vsej Sloveniji. Ker zadruga še ni razdeljena po banovinah, so se občnega zbora udeležili tudi še delegati iz črnomeliškega središča. Načelnik g. Fran Kavčič je otvoril občni zbor in pozdravil zastopnike oblasti in gospodarskih korporacij ter vse navzoče člane in predlagal udanostne brzojavke kralju in predsedniku vlade. Nato se je spominjal 70-letnice Zveznega tajnika g. Antona Pintarja, ki je duša vsega delovanja naših gostilničarskih zadrug. Zaslужni tajnik je vstopil k ljubljanski zadrugi že l. 1906. ko je imel malenkostno plačo 50 kron na mesec. Leta 1911 je dobil šele pomočnico, vendar pa on sam vodi vse knjigovodstvo in blaginjska dela. Poleg dela za zvezo opravlja tudi vasa dela pomočniške in moirskeske bolniške blaginje, gostilničarske »Samopomoči«, vodi že šesto leto gostilničarsko šolo, ureja in piše zvezino glasilo »Gostilničar«, vodi ljubljansko in okolišansko zadrugo ter se briga sploh za vse, da je delo pri Zvezi vedno v najlepšem redu. Čestitke zaslužnemu tajniku so vsi navzoči sprejeli z največjim odobravanjem.

Iz letnega poročila o delovanju Zveze v pretečenem letu posnemamo, da je Zveza takoj po lanskem občnem zboru razposlala formulacije za obrtno pridobitno. Te napovedne pole so bile sestavljene po načrtu in nasvetu zborniškega konzulenta v davčnih zadevah g. Žagarja. Iz njih so gostilničarji pravzaprav zelo spoznali, kako veličanske režijske stroške imajo. Napovedi so davčno oblast preprečile, da je od litra vina treba računati kvečjemu 25 do 50 para čistega dobička. Zveza se je energično borila tudi proti povzvišanju oblastne doklade od 35 na 65 para.

Ko je bil v mesecu aprilu razglašen zakon o trošarinah, smo prosili finančnega ministra, naj sprejme v pravilnik k temu zakonu določbo, da se trošarine plačujejo le sproti od tistih množnih pijač, ki se nastavijo za točenje, vse drugo lahko počaka, če tudi je vključeno v točilni klet. Poudarjali smo, da je tako ravnanje bilo v naših krajih od nekdaj uvedeno in pa, da naj se določi v pravilniku tudi vsaj tridostoini odpis pri plačevanju trošarine na osušitev in razne gubitke pri nadrobnejšem točenju. Uspehi smo samo toliko, da ostanejo zaloge, ki niso nastavljene, le v zaloznih kletih neobdavčene, v točilnih kletih pa je zatrošarini sleherni možnino. Glede odpisa na osušitev pa je uveden 1½% odpis pod oznako »za gubitke med transportom«. Trudili smo se, naj bi se odpravila taksa 20 par od vsakega gosta ter vložili mnogo drugih spomenc o najbolj perečih vprašanjih težko obremenjene obrti.

V minulem letu je izšla tudi odločba o uvedbi 8 urnega delavnika v gostilničarski obrti, prepoved zaposlenja oseb izpod 18 let ter uvedba 36urnega prostega časa na teden vsemu pomočniškemu osebju. Zveza je pa izrazila željo, naj bodo ta vprašanja stvar medsebojnega dogovora med uslužbenci in gospodarjem ter naj za

gostilničarsko obrt velja dosedanja delovni čas.

Ker so okolnosti zahtevale, so se zastopniki stanu iz vse kraljevine zbrali v Beogradu na kongresu središnjega saveza, kjer so razpravljali o vseh najvažnejših zadevah ter izdelali tudi predloge in zahteve, ki so jih naši delegati predložili kongresu. Zaradi priprave kongresa je bila sklicana 14. avgusta seja, na kateri je bilo sklenjeno, da se slovenski gostilničarji na kongresu ne bodo potovali za samostojno gostilničarsko komoro in so bila rešena vsa druga vprašanja, ki so se tikala kongresa.

Mariborska Zveza je pokrenila akcijo, naj bi se vsa naznanila finančne oblasti v zadevi raznih točilnic pri podeljevanju pravic pošiljala zadrugam ali celo posameznikom preko Zveze. Ker so na to vprašanje skoro vse članice izjavile, da ostanejo raje direktno v zvezi z oblastmi, zato te želje Zveza ni predložila finančni direktorji. Zveza je pokrenila tudi vprašanje, v kakvi višini bo običajna dovoljena trošarina na vino, da bi se gostilničarji mogli ravnati pri nakupu, kakor tudi pri prehodu z višjega na nižji štadij in pri zahtevah za povrnitev že plačane višje trošarine. Na kratko: Zveza ni ničesar prezrla, kar bi bilo v korist gostilničarskega stanu in se je zavzemala z vso energijo za pravice svojih članov. Računski zaključek za leto 1929 izkazuje 66.527,75 Din dohodkov in 63.435,50 izdatkov, tako da je ostalo koncem leta v lagajni 3092,25 Din gotovine. Proračun za letošnje leto je le nekoliko višji, kakor je bil minula leta.

Pri razmoterostih in pa pri razpravljanju o gostilničarski »Samopomoči« se je razvila prav živahna debata, ki se je udeležilo mnogo članov z najrazličnejšimi predlogi.

Predsednik je pozdravil zastopnika obrtne oblasti g. Čehuna in zastopnika Zbornice za TOI dr. Pretnarja. Podpredsednik g. Cerar je predlagal povzvišanje letne članarine od 20 na 40 Din. končno pa je bil sprejet izpreminjalni predlog, da se članarina zviša na 30 Din, kar je zlasti potrebno za zboljšanje tiska, ki se bo združil z mariborskim. Zborovanje ob sklepu lista še ni bilo končano.

Mladinske prireditve v Francoskem institutu

Francoski institut je začel že pred novim letom prirediti ob nedeljah popoldne mladinske sestanke, hoteč na ta način podati zlasti dišavcu višjih razredov srednjih šol ono, kar jim šola radi pčilo odmerjenih učenj ur ne more dati v nepriljeni obliki, to je možnost, da slišijo živo francosko govorico, v predavanjih, da se urijo v samostojnem govorniškem nastopu, v deklaraciji in razgovoru. Začetki so skromni in gotovo težavni. Organizacija takih prireditev zlasti danes ni lahka, ker mladina rada ves svoj prosti čas uporablja za sport. Vendar je začetek razveseljiv in obeta uspeh.

V nedeljo je prof. g. Preželj govoril o pariškem Latinskem okraju in o dvajsetem življenju v njem. Preteklost tega starodavnega torišča znanosti je nad vse pisana, pa tudi sedanjost mudi dišaku, ki se na-

seli v njegov okraj, neomejene možnosti izobražbe in življenske izkušnje, poleg tega pa hrani v svojih mejah toliko slikovitosti, kakor le malokatero vseučiliško mesto. — Mladina je z zanimanjem sledila živahni predavateljevi besedi.

Nato je nastopila gđ. Sturmova in z občutkom prečitala Maupassantovo črtico »Mennuett«, ki jo je opremila z dobro občutenim uvodom. Zela je iskreno odobravala. Prireditve je zaključila, kakor vedno, družabna zabava.

Im Westen nichts neues
PRIDE!
KINO DVOR

Hudožestveniki v Ljubljani

Siromaštvo ni sramota

Ostrovski prvič na slovenskem odru. S tugo sem moral misliti na rajnega mojstra Borisa Putjata, ki se je radoval, da seznani Slovence s svojim ljubljanskim Ostrovskim. Često mi je zatrjeval: »Sramota je, da se ni našega Ostrovskega na slovenskem repertoarju. Izredno simpatične komedije je napisal ta solidni, spretni dramatik: malo folklorne, malo smeha, malo joka, pa še malo satire in ne preveč pouka, — hej, njegove igre bi prav gotovo radi igrali po vsi Sloveniji. Za par sto dinarjev dobimo lahko vse njegove zbrane igre in prevedemo tudi štiril, ki vem da bodo ugajale publiki, kritiki in našim igralcem!«

Dobri poznanjak umetnik Putjata je umrl mnogo prezgodaj; česar pa ni storil on, ni ti ni mogel storiti Golia, so nam prinesli zdaj Putjatorji rojaki. In prepričali smo se, da je govoril Putjata kakor zmerom čisto resnico. Ostrovski je silno ljubezni ruski komediograf; njegova komedija »Siromaštvo ni sramota« je izvrstna, čisto ljudska igra z zdravim tendenco, z izvrstnimi ulogami, zajeta iz ruskega meščanskega življenja polpreteklosti, le nekoliko žalostna, a tem bolj vesela in ščipljiva, ne brez solz in vzdihov, a polna smeha, petja, plesov in narodnih običajev.

Hudožestveniki so nam jo zaigrali odlično in z očitno radostno vneto. Publika pa je bila zvrhoma zadovoljna.

Gospa V. Grečova nam je podala imenito, čisto hudožestveno predstavo, ki sta ji bila vrhuna velika ansambelska prizora II. in III. dejanja, in se je sploh odlikovala z verno osigro vseh sodelujočih. Obenem pa je sama igrala in pela kot ljubezna, zdravo poredna mlada vdova Ana Ivanovna simpatično odvijajoče ter se prav gotovo vigrala v vsa srca.

Odlično, nad vso hvalo vzvišen značaj je postavil zopet prvi mojster družbe g. P. Pavlov s propalim blagim veseljakom Ljubinom Karpovičem Torcovim. Masla, govornica, igra in čudovita živahnost tega umetnika so vedno iznova nenadkritljive. G. E. Espe je bil impozanten oče tiran smešnih modernističnih stremiljajev, ga. K. Dubravina njegova žena mučenica in izvrstna mati, gđ. E. Korsakova zopet prav naravna hči ljubimka, g. Bogdanov simpatičen ljubimec, g. I. Duvan tip kapitalista terorista, jako prijetno živahen g. Aleksejev kot Griša in prav izvrstni žvrgoleti prijateljici Maša in Liza gđini Tokarska in Levicka.

Gledališče je bilo zopet nalaščeno polno ter so želi gostje za svojo veleznimivo in vzgledno predstavo še viharnejše odobravanje ter se iskrenjeje ovacije kakor po prvi predstavi.

Jubileji Leona Pogačnika

Ljubljana, 22. januarja.

Kakor njegovo »internacionalno« tavarstvo in restavracijo, tako pozna malone sleherni ljubljane tudi njega, lastnika teh gotovo najbolj popularnih ljubljanskih lokalov g. Leona Pogačnika, ki obhaja danes zanimivo jubilej.

Jubilantovo življenje je bilo prav prestopredan je postal samostojen. Izhaja iz stare rodbine Pogačnikov iz Kroke. Njegov stari oče je bil spadar, njegov oče pa najprvo sluga cesarja Maksimilijana. Ko je ta odšel v Meksiko, stari Pogačnik ni hotel z njim. Bil je strasen lovec in ni se mogel ločiti od naših planin. Prezvel je kavarno »Pri jargru« v Kranju. Ko je umrl, so mu tovariši lovcu priredili pogreb, kakršnega še ni imel slovenski lovec.

Sin Leon je moral že v zgodnji mladosti okusiti vse trpljenje pripravnika za nakararski poklic; s ponosom pokaže na »leprilke na steni v svoji kavarni, ki ga je dobil l. 1890. Potekla torej 40. leto, odkar izvršuje strokovno izobražen svojo obrt.

Kot mlad nakararski pomočnik pa ni ostal v Ljubljani, temveč je šel v svet in ga doberš del videl ter prehodil. Najprvo kot pomočnik potem pa kot plačilni nakarar je g. Pogačnik služboval v prvih kavarnah v Gradcu, na Dunaju, v Budimpešti, v Berlinu, Monakovem, nadalje v Švici, v Bazlju, Genfu, dokler se ni vrnil v Zagreb in odtod zopet v Ljubljano. To je bilo pred 27 leti. Dve leti pozneje je otvoril lastno kavarno in gostino »Leon«. Njegov drugi jubilej je torej 35-letnica samostojnega izvrševanja te obrti.

S tem jubilejem se pa družijo še cela vrsta drugih kakor 25-letnica srečnega zakonkega življenja s soprogo Fani, 35-letnica zvestega članstva »Sokolca«, 40-letnica naročništva »Slovenskega Naroda« in še drugi jubileji, kajti Leon Pogačnik je član skoro vseh večjih ljubljanskih društev, član Planinskega in Loveškega društva itd. in že bi natančno prešteli leta njegovega mnogostranskega udejstvovanja v javnosti, bi gotovo našli še kako jubilejno letnico.

Naši biliardisti vedo, da je bil Leon Pogačnik tudi najboljši slovenski biliardist. Posebno se je izkazal v takozvanih skader partijah na biliardu in dobil pri tekmovalnih prve nagrade v Trstu, na Dunaju in v Budimpešti.

Ker je vedno moč na mestu in znan strokovnjak v svojem poklicu, ni čuda, da

je moral pokazati svojo spretnost serviranja ob raznih slavnostnih prilikah, ko je šlo za to, da se pravilno postreže visoki in imenitni gostje. Pred 32 leti je stregel kralju Milanu Obrenoviću v Opatiji, avstrijskemu cesarju Francu, ko se je mudil v Ljubljani po potresu, cesarju Karlu v zaletju med svetovno vojno itd.

Jubilantu poteka danes 52. leto in telesno mlad ter duševno zrel zre danes nazaj na svojo res izredno pestro in zanimivo preteklost in na lepe sadove svojega dela in truda. Ob tej priliki mu tudi mi želimo še mnogo let in sreče in mu čestitamo k njegovim številnim jubilejem.

Im Westen nichts neues
PRIDE!
KINO DVOR

Belphegor

(Kino »Ljubljanski dvor«.)

V »Jutrac« izhaja že precej časa veliki kriminalni roman duhovitega francoskega pisatelja A. Berneda »Belphegor«, ki je vzbudil med čitatelji »Jutrac« posebno veliko zanimanje. Čitatelji »Jutrac« pa so prišli na nov račun, tako da se bodo seznanili še bolj z vsebino romana, ker predvaja le prvi del »Ljubljanski dvor« grandiozni roman kot film v produkciji svetovno znane Société des Cinéromans, Pariz z istim naslovom in točno po prvotnem manuskriftu.

Louvre v Parizu je bil že od nekdaj zatočišče različnih človeških elementov. V njem so se kretale vse plasti človeške družbe in ni čuda, da je pisatelj »Belphegor« našel tajinstveno izhodišče in žarišče za svojo snov baš v Louvre in mu s tem podal zanimivo in senzacionalno obilje. Filmi dogodki v Louvru prekašajo doslej vse detektivske pustolovščine, duhovitosti, tajnosti in prenesenja. Belphegor — fantom Louvra, strah Pariza, skratka demog triumfira nad človeško drznostjo, pretriganostjo, zvitostjo in lažnim čuvstvom.

Režija pod vodstvom Henrija Desfontainesa je dočestna. Slike so krasne ter popolne. Fantazija na višku, igralske vloge etajane.

Za »Belphegorjem« samim pa je ovita gloriola pariškega »Petit Parisien«, reporterja Jacquesa Bellegarda in skrivitemu francoskemu Sherlock Holmesu — simpatičnemu in nezmožljivemu — Chanteoqu.

110/n

Ustanove trgovca Antona Kolena

I. Splošna določila.

1. Prednost pri prejetanju štipendij ima, jo v vsakem primeru taki pridni polbrebni preielci, ki so s pokojnim gospodom Antonom Kolencem, veletrgovcem v Celju, v sorodu ali svaštvi, za njimi domačini iz gornjegrajskega okraja, sicer pa Slovenci sploh ne glede na spol.

2. Za posamezne štipendije ni določena nobena vsota, temveč kuratorji določajo po vsakokratnih razmerah in po stanju dohodkov iz glavnih in imovine višino posameznih naklonitev in osebe štipendistov.

II. Posebne določbe glede ustanove za dijake visokih šol.

Ustanova je namenjena dijakom visokih šol, kakor univerze, tehnike, visokih trgovskih šol, umetniških akademij i. dr. ne glede na to, ali so v tuzemstvu ali v inozemstvu.

III. Posebne določbe glede ustanove za dijake srednjih šol.

Ta ustanova je namenjena dijakom gimnazij, trgovskih šol, meščanske šole ali drugih srednjih šol v Celju. Sorodnikom g. Antona Kolena pa se smejo te ustanove podeljevati tudi na takih šolah izven Celja.

IV. Predpisi glede preizjui.

1. Prošnje naj se vložijo izključno pisмено na naslov: »Kuratori ustanov trgovca Antona Kolena v roke predsedniku dr. Ernestu Kalanu, advokatu v Celju, do 31. januarja 1930.

2. Prošnjam je priložiti zadnje spričevalo o izpitu, kolokvijih itd., pri preielcih, ki se sklicujejo na sorodstvo ali svaštvo z zapustnikom ali na to, da so doma iz gornjegrajskega okraja, tudi listine, s katerimi dokazujejo te svoje trditve (krstni list, rodbinski izkaz, potrdilo župnega ali občinskega urada itd.).

Tudi je treba v prošnjah navesti, kako dolgo že prosišče študira na dotični šoli ali dotičnem zavodu in koliko časa bodo po vsej priliki trajale študije, nadalje je treba priložiti popis njegovih osebnih razmer ter jih posvedočiti z uradno listino (nbožnim spričevalom).

Upoštevajo se samo pisemne prošnje; osebna intervencija je brezpogojno izključena.

3. Prosilci, ki že uživajo kako ustanovo, podporo ali pomoč, ki imajo stanovanje ali hrano bodisi pri sorodnikih, bodisi v kakem kolegiu, zavodu ali domu itd., imajo to v prošnji navesti z natančno razložitvijo obsega podpore oziroma dajatev in ev. plačila za te dajateve ter imajo predložiti listino, ki služijo kot dokazilo za te navedbe.

4. Na prošnje, ki ne vsebujejo predpisanih podatkov ali katerim niso priloženi zahtevani izkazi ali listine, se sploh ne bo oziralo.

5. Prošnje je napisati na celo polo. V vsaki prošnji je navesti naslov, na katerega se naj vrnejo dokumenti in pošljejo obvestila. Tudi je navesti v prošnji, kam je prosišlec pristojen. Prošnje, poslane po pošti, morajo biti zadostno frankirane.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Sreda, 22. januarja 1930. katoličani: Vincenci, pravoslavci: 9. januarja: Poljevtje.

DANŠNJE PRIREDITVE.

Opera: Zvezni. Gostovanje Hudožestvenikov.

Kino Matice: Sesea Marja.

Kino Ideal: Dnevnik kokote.

Kino Ljubljanski Dvor: Belphegor.

Predavanje v Pravniku: Ob 18. ura sodišča.

Predava apelacijski sodnik dr. Palmč.

Predavanje o važnosti umetnih umotij. — Predava ob 20. ur. Lah v šoli pri Sv. Jakobu ob 30.

— Zdravstveno predavanje dr. Mire Plinkove ob 30. v dvorani v Delavski zbornici.

Šest družinski večer Trgovskega društva »Merkur« ob pol 9. v Zvezdi.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongress trg. Ustari, Sv. Petra cesta. Hočvar, Sp. Šiška.

Šavpah obsojen na poldrugo leto

Zaradi požiga obtoženi skitalec Jurij Šavpah je pred sodniki na splošno presenečenje izpremenil način zagovora. Ob aretaciji 24. novembra lani je na policiji kar spontano izpovedal, da je on že spomlad leta 1928, zaigral skedenj posamezniku »Spanu« na Zasloju pri Gorjah. Pred preiskovalnim sodnikom je prav tako trikrat priznal požig. Pred senatom je mahoma prekrlical svoje prejšnje priznanje, rekot:

— V Ljubljano sem lani novembra prišel popolnoma obupan. Bil sem tudi pijan. Povedal sem policajem, da sem velik požigalec, pa sem si mislil: Tako boš čez zimo na gonkem in varnem. Prišel bi bil rad v zapor.

Predsednik senata s. o. s. Anton Mladič je po zaslišanju prizadetega posameznika čital razne protokole, med drugim je navedel izpoved obtoženega Šavpaha, ki je na policiji in preiskovalnemu sodniku povedal, da se že dolgo peče vesti, ker je na Gorjskem zaigral skedenj in zaradi tega v zaporu po nedolžnem trpi neki domačin iz Zasloja. Obtoženec se je moral dalje zagovarjati tudi zaradi vlačuganja in beračenja.

Jurij Šavpah je bil obsojen na poldrugo leto težke ječe zaradi požiga in beračenja. V razlogih sodbe je predsednik navedel, da je sodišče kljub izpremenjenemu zagovoru prišlo do prepričanja o obtožbeni krivdi, ker je bil že enkrat v Gradcu obsojen zaradi požiga na eno leto težke ječe. Uporabil se je novi kazenski zakon mesto starega, ker ima v gotovem posledu imenljiva določila. Šavpah je sodbo sprejel.

Prosveta

Drama

Ljubljanska drama aprila v črtni Kambudovo dramo »Krog s kredo«, ki je bila v lanskem repertoarju brezovoma najmočnejše delo minule sezone. Letošnja uporištev je deloma spopolnjena. Uporišči se eni slika vidi. Tudi v kostumskem osiru je drama pri letošnji uporištev deloma prenovljena. Režija ima z. Ciril Dobovec. Zasedba ima takor pri lastni uporištev: Nastopijo: ga. Sarikova, ga. Medvedova, ga. Mira Daslova in Rakarjeva ter ga. Ciril Dobovec, ga. Jan, Skrbščić Gregorin, Lovar, Sarcia, Smerček, Pozokar in Jorman. Predstava se vrši za absonna red 8.

»Črček za pečko«. To izredno ljubko in globoko občutno dramsko delo ponovi ljubljanska drama v petek 24. t. m. za absonna red 8. Zasedba običajna. Režija: Ciril Dobovec.

Dramska premiera. V soboto 25. t. m. bo v ljubljanski dramo premiera Nestorove veseloigre »Za ljubezen so zdravniki«. Veseljoigre je režiral prof. Sest. Sodeluje skoro vse dramski ansambel. Potrebne muzikalne vloške je komponiral g. Svetel. Sodeluje orkester dravske vojske muzike. Vrši se izven abonmaja pri običajnih dramskih cenah. Prva repriza te veseljoigre bo v nedeljo 26. zvečer.

Opera

Jutri se poje ljudska opera Weinbergerjev »Svanda dudak« z gospodom Janhom v naslovni partiji. »Svanda dudak« je v kratkem času zavzeval skoro vsa evropska gledališča. Boina instrumentacija, živa, na čestih narodnih mošvih grajena glasba ter fantastična vsebina izredno ugajajo in privlačijo. V operi nastopijo: ga. Poličeva, ga. Thierry, g. Betetto kot vrag, dalje g. Kováč, g. Rumpelt in drugi. Predstava se vrši za absonna red 8.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

Dva izvrstna veseloigra na Sentjakobskem odru. V soboto 25. januarja ponovi ljubljanska drama izredno veseloigro »Pred porokom«, v kateri dobi gospod profesor Ahacik tako izvrstno zabavo občinstvu. Naslovno vlogo profesorja Ahacika igra g. Lavrič. — V nedeljo 26. januarja bo pa ponovitev veseloigre »Svetnik«, pri kateri se občinstvo nasmeje do solz. Naslovno vlogo »Svetnika« igra g. Milan Kozak. — V oddelku bo oddajala naša narodna Radio trdnica Fran Bar krasne komade iz znanih operet. — Vstopnice bodo od četrtika dalje na razpolago v trgovini z. Miloša Karčnika na Starem trgu.

Radioprogram

Očetrtek, 23. januarja.

12.30: Reproducirana glasba; 13: Časovna napoved, borza, reproducirana glasba; 13.30: Iz današnjih dnevnikov; 17.30: Koncert radio-orkestra; 18.30: Dr. Bohinec: Plantazno gospodarstvo II. (kavčuk, rastlinska olja, bombaž) 19: Dr. Rupel: Srbohrvaščina; 19.30: Tedenski pregled — Nove knjige; 20: Večer hrvatske glasbe: I. Solospevi s klavirjem; II. Klavirske skladbe; III. Solospevi; IV. Klavirske skladbe; 21: Vjolični koncert g. Roberta Dorfjerja

Ne zamudite!

Danes ob 4., 7., 8. in 9. uri.

Grandiozno francosko film. veledelo

BELPHÉGOR

Fantom Louvra. — Tajnosti strašnega morilca v dvorani barbarskih bogov.

(Po sedanjem romanu »Jutra« izpod peresa A. Berneda-a)

Rezervirajte pravčasno vstopnice!

Telefon 2730

Kino Ljubljanski dvor

Dnevne vesti

— Kdo je avtor zakona o zaščiti avtorskih pravic? Zanimljivo smo pričeli med brzojavkami izjavo slega odseka zunanjega ministrstva g. Dušana Pančiča, iz katere bi utegnili kdo posneti, da je on avtor zakona o zaščiti avtorskih pravic. Resnici na ljubo ugotavljamo, da je poverilo prosvetno ministrstvo sestavo, osnuttu tega zakona našemu rojaku dr. Janku Šumanu, predsedniku uprave za zaščito industrijske svojine, in vsučiliškemu profesorju v Zagrebu dr. Miloradu Stražnickemu. Ta dva sta torej avtorja zakona o zaščiti avtorskih pravic.

— Iz zdravniške službe. Iz imenika Zdravniške zbornice Dravske banovine so bili izbrisani okrogli zdravnik v Ormožu dr. Alojzij Heiss, zasebni zdravnik v Ljubljani dr. Viktor Breškvar in okrogli zdravnik v Šoštanju dr. Ivan Lichtenegger. St. ker so umrli, dr. Mustafa Mujbegović je bil pa izbrisani, ker se je izselil v Šabac.

— Nev odvetnik v Celju. V imenik advokatske zbornice v Ljubljani je bil vpisan dr. Vekoslav Voršič s sedežem v Celju.

— Radijski društvi. »Radio-klub« v Ljubljani in dijaško društvo »Malgaraj« v Slovenjgradcu sta se po sklepu obnih zborov prostovoljno razšla.

— Raspisana sodna služba. Pri okrajnem sodišču v Logatcu se odda mesto pisarniškega uradnika. Prošnje je treba vložiti do 26. februarja pri predsedništvu dež. sodišča v Ljubljani.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list k. banske uprave dravske banovine« št. 22 z dne 21. t. m. objavlja zakon, s katerim se začnejo podaljšuje veljavnost zakonitih predpisov o kaznovanju prekrškov, zakon o jemanju iz obkopa in uporabljanju potrdil, izdanih po čl. 10 zakona o vojni škodi in 20% kronskih priznanje, pravilnik o odpremljanju živali in živalskih sirov in po železnici ali z ladjo in pojasnilo glede odkupnine osebnega dela za občinske in občinske uradnike in uslužbenice in duhovniške osebe, kakor tudi za pogodbeno uradnike in dnevnice vobče, ki dobivajo svoje prejemke v globalnih zneskih.

— Začetki je treba. Iz krogov ljubljanskih dramskih igralcev nam pišejo: Te dni se je sestavil dramski ensembel, ki bo takoj po zaključku sezone gostoval po vsej naši kraljevini. Turneja, ki jo bo vodil višji režiser prof. O. Šest, bo obiskala Varaždin, Zagreb, Karlovac, Sušak, Šibenik, Split, Dubrovnik, Mostar, Sarajevo, Osijek, Sombor, Subotico, Novi Sad, Šabac, Kragujevac, Niš, Skopje in Bitoli, torej vsega skupaj 18 mest. Na repertoarju imamo uspele domače in tuje avtorje. Ministrstvo prosvete, Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani, Zdrženje gledaliških igralcev ter odlične državne in privatne korporacije ter osebnosti so obljubile turneji toliko moralne podpore, da bo to gostovanje gotovo največje kar jih je sploh kdaj ljubljanska drama priredila. Vodstvo in članstvo, predvsem pa ugled ljubljanske drame jamčijo zadostno za dostojno višino predstav.

— Nalezljive bolezni v Dravski banovini. Od 8. do 14. decembra l. l. je bilo v Dravski banovini 26 primerov nalezljivih bolezni, 238 škrlatinskih, 197 ošpic, 120 davice, 15 šena, 2 duševnega kašlja in 1 vrančnega prisada.

— Velik uspeh zvočnega filma v Sarajevu. V Apolo kino v Sarajevu so te dni predstavljeni prvi zvočni film z novim Western - Electric aparatom, ki prenaša zvok. Zvočni film je po poročilih sarajevskih tiskov silajno uspel. Vse predstave so bile razprodane in občinstvo je bilo tako navdušeno, da je po vsaki predstavi spontano ploskalo. V najkrajšem času bodo predvajali v Sarajevu dva zvočna filma z Ito Rino v glavni vlogi. — Aparat, ki ga je kupil Apolo kino, je najmodernejši in stane nad en milijon dinarjev.

— Sejem kozuhovine. Najboljše spričevalo za »Divjo kožo« je pač to, da odkar obstoja, posejajo njene sejne kupci, zastopniki največjih svetovnih firm. Njajovo številko narašča od leta do leta. Tudi letos se jih je že mnogo prijavilo. To pa je tudi zelo ugodno za naše lovce, prodajalce kozuh. Čim več bo kupcev, tem boljše bodo cene. Da pa obdržimo dobre kupce tudi še nadalje, moramo gledati, da eberemo primerno količino lepe, dobro prikojene kozuhovine. Dobri trgovci imajo interes le na velikih zalozah.

— Zdravje. Z ozirom na številna vprašanja in urgence sporočamo, da se je prva številka letošnjega letnika zaradi tehnične preureditve nekoliko zakasnila. Izšla bo koncem januarja. Vse dosedanje in tudi nove naročnike prosimo, da vrnemo to na znanje. Uprava »Zdravja«, Ljubljana, Higijenski zavod.

— Naša emigracija v oktobru 1929. Po podatkih Izseliškega komisarijata v Zagrebu je šlo lani v oktobru iz Jugoslavije v prekomorske države 1855 izselencev. Od 1. januarja do konca oktobra je bilo številno izselencev za 3196 manjše nego v istem razdobju predlanskega leta. Iz Hrvatske in Slavonije je šlo v oktobru 611 izselencev, iz Volvodine 455, iz Dalmacije 354, iz Slovenije 249, iz Srbije 103, iz Bosne in Hercegovine 68, iz Črne gore 15. Vrnilo se jih je v oktobru 338. V evropske države se je izselilo v oktobru 1619 naših

državljanov in sicer v Francijo 1002, v Belgijo 361, na Holandsko 43, v Luksemburg 91 itd.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da ni pričakovati nobenih bistvenih izprememb. Včeraj je bilo deloma oblačno samo v severozahodnih krajih države, drugod pa jasno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 11, v Beogradu in Skoplju 3, v Ljubljani in Sarajevu 1, v Mariboru in Zagrebu 0 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 771,9 mm, temperatura je znašala — 2,2.

— Sokolsko gledališče v Radovljici. Ijavlja, da gostuje prihodnjo nedeljo pri nas Sokolski oder z Bleda z izvrstno veseligr »Peg. srček moj«. Predstava se vrši popoldne ob pol 16. ter je dana s tega prilika tudi zunanji udeležencem, da jo poslušajo. Kdor se hoče izvrstno zabavati, naj te prilike ne zamudi.

— Nesreča v Goricanah. Delavec Janez Geber je v soboto v Goricanah nalogal les na vagon. Na hloidih je nemadoma spodrsnil in padel z vagona, nanj pa se je zvalil težak blod. Geber si je pri padcu zlomil obe nogi, zadobil pa je tudi notranje poškodbe. Prepeljali so ga v bolnico.

Pripravite se na slavnostno premijero prvega tonfilma v Ljubljani

SEN MLADOSTI

(Moderni Faust)

Metropolitan opera, New York

Kino Ljubljanski dvor

— Še o sarajevskem Metuzalemu. Med brzojavami vestmi smo včeraj kratko poročali, da je umrl najstarejši Sarajevčan in najbrž tudi najstarejši človek v naši državi, 110letni Nikola Božić. Sarajevski Metuzalem je bil rojen leta 1820, torej eno leto pred Napoleonovo smrtjo. Leta 1835. je otvoril na nekdanji »varošici«, sedanjí Aleksandrovi cesti v Sarajevu opanciarsko delavnico. Kupčija je včasih uspevala, dogodilo se je pa tudi, da je moral delavnico zapreti in začeti zvoza. Mož je delal do 98. leta. Takrat je začel tudi kupčevati s kozami, toda imel je smolo. Izgubil je precej denarja, na kar je trgovino opustil. Posihmal ga je vzdrževal njegov najstarejši sin. Sosedje pripovedujejo, da je bil pokojni Božić vse življenje zdrav. Ko je bil star sto let, so mu začeli izpadati zobje. Takrat je moral začeti nositi očala. Pokojni je znal brati in pisati in je do zadnjega marljivo čital liste. Visoko starost je dosegel samo radi zmernega življenja. Jedel je zmerno, pil pa ni nikoli. Bajle je nekoč izpil kozarček žganja in takoj mu je postalo slabo. Včasih so ga obiskali novinarji in ga prosili, naj jim pripoveduje, kako je bilo za časa Turkov. Starec pa je bil trmast in ni hotel ničesar povedati. »Pustite me pri miru,« je dejal. »Kar je bilo, je bilo, ne spominjam se. Preživeli smo Turka in Švaba, sedaj se nam godi dobro in je pač najbolje, da se ne spominjamo starih časov.« Božić je zapustil ženo, tri hčerke in mnogo vnukov.

— Ljubavna tragedija. Bogati seljak Zaharija Simić se je zaljubil v ženo seljaka Lazića iz Barovca. Jelena Lazićeva je z možem živela v neslogi, pustila ga je na cedilu in odšla k Simiću. Zdi se pa, da s Simićem ni bila zadovoljna, kajti hotela se je vrniti k možu. Simić pa je ni hotel pustiti. Zato sta se večkrat sprla. Te dni sta se zopet sprla in med preprirom je Jelena Simića zabodla. Orožniki so jo aretirali.

— Zavraten napad. Te dni je bil v okoličih Bele Crkve v Banatu železničar Velimir Petrov zahrbtno upaden. Ko je šel v ponedeljek zvečer proti čuvajnici, je nekdo iz zasede streljal nanj in ga ustrelil v glavo. Petrova so našli nezavestnega v mletki krvi. Prepeljali so ga takoj v bolnico v Belo Crkvo. Njegovo stanje je brezupno. Zdi se pa, da gre za osveto.

— Strašna smrt pod vlakom. V Generalskem Stolu pri Ogulinu so našli te dni na progi strahovito razmesarjeno človeško truplo. Nesrečnik je imel razbito glavo, odrezani obe roki in polomljena robra. Neznanečve identitete se niso ugotovili. Gre za približno 35 let starega možaka v svrbi obliki.

Iz Ljubljane

— Pogreb g. Elizabete Ebertle bo danes ob 15.30 in ne ob pol 14., kakor je bilo pomotoma objavljeno v današnjem »Jutru«.

— Svetosavska proslava v Ljubljani, ki se bo vršila v ponedeljek 27. t. m. ob 20. v vseh prostorih Tabora, obeta biti ena najlepših letošnjih prireditev v Ljubljani. Koncertni program je skrbno sestavljen; sodelovali bodo konservatorska gčna. Jospina Dolencova, operni pevec g. Fran Mohorič, profesor glasbe g. L. M. Škerjanc, odlično pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« pod vodstvom pevovodje g. Zorka Prelovca in s sodeo-

vaniem operne solistke gđ. Špelce Ramša kove. Po koncertnem delu ples, pri katerem bo sviral vodski ljubljanski orkester narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga«. Vstopnice so že v razprodaji pri g. Emilu Dobriču, trgovcu v Prešernovi ulici, kjer se lahko tudi rezervirajo. Vabila s podrobnim sporedom se tudi dobijo brezplačno pri g. Emilu Dobriču. Ker je čisti dobiček te vsakoletne nacionalne prireditve namenjen zgradbi pravoslavne cerkve v Ljubljani, se nadeja odbor, da bo naša javnost tudi letos v velikem številu posetila »eno prireditev«.

— Iz Kazenska preiskava proti Paiku. Kazenska preiskava proti Paiku, nemu vrtnarskemu delavcu Janezu Paiku, ki je 19. oktobra lani s sekuro pobil ravnatelja mestne vrtnarje g. Vaciava Heizica, je bila te dni na predlog državnega tožilstva ustavljena, ker sta psihiatra dr. Goštel in dr. Robida izjavila, da je Paik duševno nenormalen in neuračunljiv. V ponedeljek 27. t. m. dopokne se bo vršila ustmena talna razprava proti Janezu Paiku. Predmet razprave je vprašanje, ali se naj Paik v smislu določil novega kazenskega postopka (§ 53) internira v zavodu za lečenje neuračunljivih zločincev. Na razpravo sta povabljena oče Janez Paik iz Velike Loke in Paikov zagovornik dr. Tuma.

— Iz Društvo »Soča« v Ljubljani naznania, da se v soboto 25. t. m. vrši II. del zanimivega skioptičnega predavanja gosp. ravnatelja K. Mahkota o Franciji. Preteklo soboto videli smo krasen film hriških svečanosti v Ljubljani. Stike, toliko filme, kakor tudi skioptične, je g. ravatelj Mahkota lepo in izčrpo pojasnjeval. Po filmskem prikazovanju ljubljanskih svečanosti pešal naz je po Franciji ter nam prikazoval in natanko pojasnjeval s skioptičnimi slikami ona mesta, katera je Glasbena Matica obiskala, kakor: Strassburg, Nancy, Metz, Meribach, Reims, Lille, Lens in Pariz. Od tu se vrši prihodnjo soboto nadaljevanje tega lepega in zanimive-

ga skioptičnega predavanja. Ob sklepu podal nam bo še g. predavatelj tudi natančni opis in pregled o uspehu Glasbene Maticae na tej turneji. Na splošno željo se bo ponovil tudi film ljubljanskih hriških slavnosti. Tudi k II. delu tega lepega predavanja vabimo vse člane in prijatelje društva. Vsi, ki ste posetili prvi del, pripeljejo prihodnjo soboto še druge seboj. Opozarjamo, da se bo prihodnjo soboto platno tako obesilo, da bomo slike lepo videli iz vsakega mesta. Ker je tudi za II. del tega predavanja velika zanimanje, pričakujemo se večja udeležba. Zato pridite vsi pravčasno radi prostora. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstop vsem prost.

— Iz Šesti družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani bo danes v sredo dne 22. januarja ob pol 9. zvečer v prostorih restavracije Zvezda. Na vrsto pride izredno zanimivo predavanje o predmetu »Trgovina in morala«. Predavanje o tem vprašanju je ljubimstvo prevzel mons. g. dr. Josip Anton Uličič, redni vsučiliški profesor v Ljubljani. Gospod predavatelj je govornik odličnega slovesa, pa njegovo predavanje o tako važnem predmetu zasluži največjo pozornost. Po končanem predavanju poje Završavov kvartet in igra godba. Družabni večer s predavanjem so se zjutri priključili v našem mestu in je udeležba vedno mnogostevljina. Gostje so dobrodošli. Vstop je brezplačen.

SOBOTA 25. JANUARJA 1930

TATJANIN VEČER

V »KAZINU«

KONCERT

PLES

— Iz Tradicionalni veliki ples »Jadranske Straže« v slovenskih narodnih nošah se vrši letos dne 22. februarja v veliki dvorani hotela Union. Pripravljajo se skupine narodnih noš iz raznih kraljev naše države in iz drugih slovenskih držav. Vrše se velike priprave za to prireditev, ki bo po dekoracijah in obsegu preokrasila vse dosedanje. Zunanji udeleženci bodo imeli po železnici polovično vožnjo. Morebitna pojavnila se dobe pri tajništvu »Jadranske Straže« v Ljubljani, banska palača.

— Iz Sokol I. ima kot običajno in kot že v decembru javljeno svojo predpustno maškarado v soboto 1. marca. Deviza večera bo zelo splošna in bo prireditev na ta način brez posebnih izdatkov splošno dostopna, dasi bo večer in lice dvorane povsem izvirne narave. Članstvo in prijatelje Tabora opozarjamo na ta večer s prošnjo, da s primerno propagando pomagajo maškaradnemu odseku do popolnega uspeha.

— Iz Francoski inštitut v Ljubljani opozarja vse prijatelje in člane na društveni sestanek, ki bo v četrtek 24. t. m. ob 21. uri v društvenih prostorih v Narodnem domu. Predava g. dr. Leben o treh literarnih nagradah.

— Iz Občni zbor »Obri. Samopomoči« Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani se vrši v nedeljo 26. t. m. ob 14. v posvetovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, prišliče, desno, Beethovnova ulica 10.

— Iz Belo - modra knjižnica naznania, da razdeljuje v svoji pisarni na Dunajski cesti I. a V. knjige: Ljuba Premer: »Teo-

jica«, M. Jezernik: »Medvodov Godrnjavčev«, M. Grosheva: »Mladi rod za rodo«, Mifa Šibar: »Telesna vzgoja žene«, ljubljanskim članom tekoči teden, izven ljubljanskim pa prihodnji teden in naproša članee, da prinese članarino 30 Din za drugo leto.

— Fotoaparate kupite najbolje pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. 137

Iz Celja

— Dva vinska brata in sicer 29letni lesni delavec Juče M. in 35letni Westnov delavec Jaka C. sta bila aretirana, ker sta v piznosti ragrajala po cesti in nadlegovala goste v gostilni. Do iztečenja sta bila spravljena v polistični zapor.

— Za cerkev sv. Save v Celju. Pravoslavna srbska cerkevna občina v Celju prirodi v soboto 8. februarja zvečer v prostorih Celjskega doma slavnostno zabavo v korist zidanja cerkve sv. Save v Celju. Začetek ob 20.30. Celjske dame se naprošajo, da se udeležijo proslave kolikor je moč, če v slovenskih narodnih nošah.

— Iz celjskega porod. - ginekološkega oddelka. V letu 1929. je bilo na omenje-

nem oddelku celjske javne bolnice 365 porodniških in 443 ginekoloških primerov, skupno torej 708. Porodov je bilo 217, med temi živorojeni 188 otrok (od teh 12 dvojčkov). Umrlo je lani 7 bolnic, operacij pa je bilo izvršenih 270. Povprečno se je nahajalo dnevno na omenjenem oddelku po 32 bolnic, katerim stoji na razpolago 26 sistemiziranih postelj. Kakor smo že svojčas poročali, bo letos popolnoma dograjen najmodernejši porodniško - ginekološki oddetek v državi in bo imelo v njem prostor 70 do 80 pacientk.

— Sokolsko društvo v Celju priredi tudi letos svojo običajno vsakoletno maškarado v soboto 1. marca zvečer v obeti dvoranih Celjskega doma (hotel Union).

— Šolska proslava praznika sv. Save v Celju se bo vršila v ponedeljek 27. t. m. ob 10. uri v telovadnici mestne osnovne šole.

— Udeleževanje celjskih gasilcev v letu 1929. Celjsko prostovoljno gasilsko društvo je bilo lani alarmirano 20krat, od tega 19krat v požarnih slučajih in enkrat v slučaju nezgode. Stepi alarmi so bili 4.

Ropi, tatvine in poneverbe se množe

Zanimivo primerjanje lanske kriminalne statistike v Ljubljani s predlanskim

Ljubljana, 22. januarja

Ljubljanska policijska direkcija je izdala statistiko o delovanju v preteklem letu. Statistični podatki kažejo v številnih ves vrez, ki se je izrazil tekom leta v najrazličnejših dogodkih v upravnih polih, ki ji je reševala policija v poslovanju zglasovalnega urada in končno v drobnih slučajih, ki se dan za dnem odigravajo na policijski, v ulici, v lokalih, na stanih stanovanj in v raznih skritih kotičkih.

Zanimivo je primerjati lansko statistiko s predlansko. Organi varnostne straže so aretirali lani 3056 oseb, predlanskim pa 2682. Izučenih je bilo 611 oseb, predlanskim 722.

Prjav zaradi kaznivih dejanj je bilo še več: 2789 pri varnostnih organih in 2909 v delnihi pisarni policijske direkcije (predlanskim 11.981 pri varnostnih organih in 4319 v delnihi pisarni).

Arrestacij zaradi javnih nasilstev je bilo 54, oavdb brez arrestacij 29 (predlanskim 23, 53), zaradi spolnih nasilstev 14, oavdb brez arrestacij 2 (predlanskim 19, 9), zaradi umorov in delomorov 7, oavdb 3 (predlanskim 3, 2), zaradi težke telesne poškodbe 12, oavdb 8 (predlanskim 12, 9), zaradi požigov 2, oavdb 1 (predlanskim 2, 1), zaradi ropov 3, oavdb 3 (predlanskim 5), zaradi tatvin 128, 296 oavdb (predlanskim 148, 109), zaradi poneverbe 13, 36 oavdb (predlanskim 17, 32), zaradi goljufij 27, oavdb 51 (predlanskim 23, 44), zaradi odprave plodu 3, 5 oavdb (predlanskim 14, 6).

Zaradi beračenja, vlačugarstva in prosti. tucije je moralo v zapor 832 oseb in je bilo podanih 82 oavdb (predlanskim 380, 52).

Škoda zaradi ropov, tatvin, poneverb in goljufij je znašala letos 2.110.000, predlanskim 1.901.381 Din. Oškodovanecem je bila povrnjena škoda v znesku 820.000 Din, predlanskim 616.063 Din.

Božičnica „Kola jugoslovenskih sester“ Ljubljani

Božična obdaritev »Kola jugoslovenskih sester v Ljubljani«, se je vršila dne 21. decembra v telovadnici II. delke osnovne šole. Obdarovanec je bilo 221. Osnovna in srednješolska mladi- na je dobila šolske potrebščine, čevlje, blago za plačilo, obliko in perilo, 32 družin pa darove v denarju in živilih.

Darovali so: Mestna občina Ljubljanska 5000 dinarjev. Odhornece so nabrali na nabirane pote raznovrstno blago in 19.143 Din 60 p. Nabirane pote so imele sledeče odhornece: Franja Tavcarjeva, Minka Gasparin, Maša Grom, Ana Hecić, Viki Kraigher, Kleofa Kraus, Ana Podkar in Ivana Prek, Klementina Premar in Jakobina Zik, Marija Nykl, in Ruža Sami, Jospina Ma- cher, Ursula Rozenm, Mila Turk, Marija Turk, Tinka Zhašnik in Ela Berboč.

Posamezniki so darovali na nabirane pote: po 1500 Din Kmetijska posolonica in Trboveljska premo- gopskopska družba; 500 Din N. N.; po 300 Din Agnola, Adolf Merzenthaler, svečarna Kopač, Ljubljanska kreditna banka, Kreditni zavod.

Po 250 Din: Medić in Zandl, Kolmann.

Po 200 Din: Mestna hranilnica, Prva hrvaška študentska, Ženski svet, Knjižniš Kaninik, Marija Babnik; 167 Din Bata; po 150 Din Peko, Elite.

Po 100 Din: Nabavljaska zadruga, Leskovic e Maden, Jelka Medved, Naglas, dr. Piccoli, Jugos- lavija, Splošna zav. družba, Zilič, Breznik in Frisch, Sami, inž. dr. Tavcar, dr. Marušić in dr. Vovk, Hrovat in Ko. Jugoslovenska banka, Ciman, Heimrich, Koršica, Popovič, Jeladin, Viktor Meden, Jugoslovenske Steyr tovarne, Bo- luffio, Lorant, Kiler, Windischer, Sever in Ko., Čaklosovelski konzul, Francoski konzul, Avstrijski konzul, Jugoslavija splošna zav. družba, Heimrich, Dečman, Kunc in Ko., Pipapi in Ko., Adamič, Rohrmann, Kunčič, Svršak, Friede, dr. Kubar, Moškovič, Mici Pogacnik, Semiz, Len- za, Mašij, Nemec, Fločičič, dr. Papež, dr. Trno, Zdrženje ojarpe, Zdrženje papirice, Vavč, Gorjanc, Medvode, Pivovarna Union, Rejko Turk, N. N., Slavo Kotar, Sever in Ko., Benač, Volk, Ljovavski, Nikšbacher in Smolki, Biščanec, Korn, dr. Kavčič, Nečič, Knez, Heim- rich, Perovščik, Brown Boveri, Mersavič, dr. Grabovc, Urbas; po 60 Din Maerer, Reich.

Po 50 Din: Gospodarska zveza, Adria, Croa- dia, Obrtna banka, Strojne tovarne, Lovšin, Vr- tič, Savčič, Kripar, Tavcar, Petelin, Hing, Ja- nosič, Stjepica, Mencinger, Pičman, Dolinar, Ecker, Trnago, Kambič, Spreitzer, Potnik, Gid- ml, Škof-Wanek, Balce, Zalaznik, Papik Meho, Novak, Podhorščik, Ravnik, Radovan, Kopač, To- varna zaves Stora, Segnar, Kalmus in Ogorelec, Hotel Milkič De Schiava, Vok, Jemstar, Košak, Perdan, Čehoslovaki, Orogorec in Ko., Bižjak, Jo- sef Turk, Orant, Oorec Joso, Luckmann, Ivan- čič, Lomsek.

Po 40 Din: Brečević, N. N., Tomaž, Wanek, Jžna, Zelaka, Jakša in Ko., Lombard.

Odgonov iz Ljubljane je bilo 181, pred- lanskim 267. Tudi samoporočila manja se je lani nekoliko polegla. Izvršenih je bilo 14 samomorov napram 22 predlanskim ter 11 poskušanih samomorov napram 50 pred- lanskim. Samrtnih nesreč je bilo 16, predlan- skim 20.

Policijsko kaznovanih je bilo l. 1929. 4951 oseb, in sicer za skupno denarno ka- zen 148.750 Din, l. 1928. pa 5963 oseb s sku- pno globo 116.255 Din.

Močno se je lani pomnožilo delo glavne pisarne. Prejela in vključila je 175.321 epi- sov napram 148.113 l. 1928.

Na novo prijavljenih je bilo 277 avtom- bilov (178 osebnih, 38 tovornih in 31 avto- omnibusov), l. 1928. 176 avtomobilov (137 osebnih, 31 tovornih, 1 sanitetni in 7 avto- omnibusov).

Lani smo imeli v posetih 55.770 tujcev, l. 1928. pa 51.870.

V kriminalni razvidnici je označenih po imenu 86.407 zločincev, l. 1928. pa jih je bilo še 81.000.

Policijskega dnevnika je izšlo lani 290 števil, l. 1928. 295. Skupna škoda v policijs- kem dnevniku objavljenih ropov in tatvin, goljufij in poneverb, izvršenih v drugih krajih države, znaša 30.943.187 Din, l. 1928. pa je znašala 8.126.771 Din. Povrnjeno je bilo škode 26.163.389 Din, l. 1928. 1.846.758 dinarjev.

Če primerjamo lansko statistiko s pred- lansko, vidimo, da je bilo lani izvršenih predvsem več umorov in delomorov ter da naraščajo ropi, tatvine in poneverbe. Zani- mivo je, da je bilo izvršenih predlanskim manj aretacij, da je bilo manj prijav zaradi kaznivih dejanj in da je beračenje, vlaču- garstvo in prostištucija nekoliko ponehala. Značilno za tujsko-prometni razvoj Ljublja- ne je, da je število tujcev lepo naraščalo.

Po 30 Din: Roboli, dr. Regina, Kavčič, dr. Luckmann, Schweiger, Radovan, Hrovat, Padi- ga, Lehen, Mikul, Kolencina, Šturk, Kušelj, Peric, Laurencič, Ramor, Podkrajšek, Mencinger, Lin- dič, Plešnik, Kregar, Fabiani, Krišper, Marinko, Soličkar.

Po 25 Din: Elektroindustrija, Svetina, Zupič.

Po 20 Din: Dedek, Zemlja, N. N., Lovančič, Battelino, Gorje, Plešičar, Rus, Vidmar, Zore, Medica, Ustar, Marjohor, Mencinger, N. N., Člo- ha, Dolencik, Frisch, Hamann, Eberle, Krivic, Kadič, Steyr, Smerčič, tovarna Čehoslo, Valke- vrb, Šolčaršič, Simonič, Kajtoli, Gorard, Rav- nikar, Olup, Gorše, Bižjak, Perdan, Bergmann, dr. Kolaš, Plešič, dr. Zolotar, Ocvirk, Polšek.

Po 15 Din: Tomšič, Lauer, Berenčič, Hiter, Okorn; po 12 Din: Humek, Tomšič, Nečič.

Po 10 Din: Brinkel, Kadič, Feme, Jugo-Pocht- ler Maurer, Spectrum, N. N., Sitter, Pintar, Ber- ger, Anžič, Dolinar, Kastelic, Marjan, Benik, Žužek, Vidmar, Zore, Škafi, Ham, Erbenšnik, Zdravič, Kramaršič, Jager, Modic, Martin, Gor- zinič, Jelka, Lombard, Magari, Dimić, Kozak, Dov- gan, Corne, Toros, Zwitter, Jesi, Gržina, Ma- gal, Šlegel, Banovec, elančič, Kolaj, Rozman, Hočevar, Schuster, Friedl, Pon, Lavčević, Bir- tič, Maru, Kump, Branko, N. N., Medić, Medić, Zbrizaj, N. N., Persche, Pompe, Škaberne, Mikul, Kraft, Schorn, Klimec, Slamič, Lap, Bakovec, Krahl, Zolgar, Trdnia, Stiehl, Javornik, Dežman, Flere, N. N., Lunder, Verbič, Rus,

Marcel Priollet

Seržant Diavolo

Roman

In res, v nizki, tesni dvorani je močno dišalo po olju in česnu.

A na mizah, stoječih druga za drugo, si videl defilirati paradižnike na provencalski način, z narezanim česnom posute gobe in lepo pečene jetrnice.

Tu ni nihče oviral soseda. Vsi so radi jedli, kar je pripravila mamica Bouffetousacova.

Ko je stopil Maxime de Frileuse v to zakotno restavracijo, se je baš bil besedni dvoboj med madame Bouffetousacovo in mladim brunetom orlovskega nosu, blestečih, črnih oči in širokih pleč, oblečenim z nemalo elegantno v šofersko obleko kostanjeve barve.

Torej velja, Santini? — je dejala debela restavratorka. — Prihodnjio nedeljo prideš pome in me popeliš malo iz mesta.

— Veselite se, madame Bouffetousacova. Naročil sem tovrstni avtomobil, ki nese tri tone. Čim ga dobim, pridem po vas... Za zdaj pa pri najboljši volji ne morem. Moj taxi nimam dovolj trdnih prožin.

— Neotesanico! — je vzkliknila dobrušna mamica in počela v smeh.

— Če je tako, ti pa že pokažem. Le čakaj, mrlja grda! Takoj naročim, naj ti jed posteno popopravi. In veš kaj se zgodi?

— Naročiti boš moral dvakrat chianti. Za toliko se poveča tvoj račun in tako ne boš imel denarja, da bi kupil svoji ljubici šopek.

— Saj je nimam. — se je odrezal šofer in pomežiknil, češ, le potrudi se, morda se zaljubim vate.

— K sreči je nimaš kajti če bi jo imel in če bi jo poznala, bi ji dala presneto slabe informacije o tebi.

— Dobro. Ker vidim, da sem vas razžalil, madame Bouffetousacova, se vračam tja, kjer sva začela. Čujte... Zda imam karneval. Zadržite, da si preskrbite maske suhe dame in če se vam to posreči, sem vam prihodnjo nedeljo z avtomobilom ves dan na razpolago.

— Dobro, dobro... A še bolje bo, če si odgrizneš konec jezika, mrcina grda.

Šofer ni več zbadal debele restavratke, ker so mu baš prinesli zvrhan krožnik rižota. Teknilo mu je tako dobro, da je pozabil na veselje, katero je imel z zbadanjem madame Bouffetousacove.

Maxime se ni mogel ubraniti smeha, ko je poslušal ta besedni dvoboj.

Ker je bil en stol za sosedno mizo prazen, je presedel tja tako, da mu je bil šofer sosed.

Natakarica je prihitela, da mu postreže.

— Kaj boste jedli, seržant?

— Karkoli, — je odgovoril Maxime de Frileuse zanišljeno.

— Karkoli? ... Vi ste pa res čuden gost. Odkod naj poznam vaš okus?

— Pojdite! — je zagodnjel Maxime.

Natakarica je odšla. Seržant Diavolo se je že hotel zatopiti v svoje misli, ko ga je šofer prijazno vprašal:

— Se počutite dobro, seržant?

— Da, prijatelj.

— A daj se že bliža koncu?

Na to vprašanje je Maxime de Frileuse samo zamrmral. Ni hotel priznati Santiniju, da je njegov dopust res že pri kraju in da bi moral odpotovati iz Nizze še isti večer, če bi se hotel pravočasno vrniti k polku v Maroko.

Maxime de Frileuse je globoko vzdihnil.

Bilo mu je neizrečeno težko pri misli, da se bo moral vrniti na bojišče prej, predno reši nesrečno Beatrico iz rok meznih lopovov in obvaruje grofice de Royaljole javnega škandala. Možu njegovega kova se ta naloga ni mogla zdeti težka. Kaj je pravzaprav hotel?

Hotel je rešiti grofice de Royaljole in dražestno Vyeto preteče nevarnosti. Rad bi bil zasačil in kaznoval lopove, ki so se bili združili, da bi živeli na račun človeškega gorja.

Prisegel je, da najde skrivališče brezvestnih oderuhov, da jih preseneti v njihovem blagu in jim populi krempelje, da ne bodo mogli več trgati nedolžnih žrtev.

Maxime de Frileuse je sovražil in preziral vsakega, kdor se je skrivaj v temi in prisluskoval pri vratih, da bi mogel tajne in škandale izriniti v svoje sebične namene.

Člani bratovščine »Črne perunike« so bili taki podležji. Zdelo se mu je, da še krvoločni Riffi niso tako nevarni, kakor ti lopovi Riffi so se borili pri bellem dnevnu kot vojaki, dočim se skriva ta sodrga pod plaščem teme.

Zelo rad bi jih bil poučil, da zamažajo zakone časti in da je njihovo početje podlo.

Vse to je hotel storiti, a storil ni še ničesar.

A zdaj je njegov dopust pri kraju.

Odpotovati... Se nocoj bi moral odpotovati, ne da bi pomiril ženo svojega polkovnika, ne da bi potolažil dražestno Vyeto, ki je sledila svoji nesrečni materi korak za korakom po križevem potu.

Pa še druga boleš je stiskala srce seržanta Diavola.

Moral bo odpotovati, ne da bi objel svojo sestro Odpotuje, ne da bi vedel, kaj se je zgodilo z ubogo Beatrico.

A ko stopi v Maroko zopet na bojno poljanjo, ko zapoje strojnice svojo strašno pesem, ko bo po silni eksploziji dobila zemlja pod njim, ne bo mislil na nevarnost, temveč samo na svojo nesrečno sestro, kateri je zaman prisegel, da jo bo ščitil in ki je morda že davno mrtva.

Ta misel je poglajala Maximu solze v oči. Toda zadržal jih je stočno, ker ni hotel, da bi tuji ljudje opazili, kako trpi. Bil je pa tako potrt in obupan, da je pozabil na večerjo, katero mu je bila prinesla natakarica.

Santini, sedeč za sosedno mizo, ga je opozoril na to. Ker pa ni dobil odgovora, ga je prijateljsko potrepljal po rami, rekoč:

— Aj, aj, seržant, omaka se vam zgosti na krožniku. Zdravite se vendar!

Maxime de Frileuse je mehanično ubogal šoferja. Skušal je spraviti po grlu nekaj grizljajev, na ni šlo. Grlo je bilo tako suho, da ni mogel požirati.

Kar so njegove misli spremenile smer Oddajeval se je od mlade knežinje Kantemirove, v mislih je šel mimo Monike de Royaljole in njene hčere ter se ustavil pri Magdaleni de Vaulmes.

Od onega dne, ko je zaupal tej ženski del svojih križev in težav, je zahajal k nji vedno, kadar ni imel važnih opravkov.

In vsakokrat je bila vdova lepša, zapeljivejša, pa tudi spretnejša. Izborno je igrala vlogo tolažnice.

Magdaleni je to inženirno pristojalo. Zdelo se ji je, da je Maxime de Frileuse že do ušes zaljubljen v njo in da brez nje ne bo mogel več živeti.

A Maxime, ki je bil res zaljubljen v lepo vdovo, si je vedno bolj očitil, da je storil Magdaleni težko krivico.

Anglija vlada valovom

Kratka zgodovina angleške pomorske moči — Angleži so hoteli zavladati na vseh morjih

Včeraj je bila otvorjena v Londonu pomorska razorožitvena konferenca, za katero se najbolj zanimajo Angleži sami, kajti doslej so bili gospodari oceana in s težkim srcem bi sprejeli program konference, če bi ogrožal tradicionalno premoč Anglije na morju.

Kako se je razvila Anglija kot pomorska velesila? Angleška moč na morju traja pravzaprav šele od druge polovice 16. stoletja, od dobe kraljice Elizabete, čeprav višji angleški krogi nikoli niso zatajili krvi svojih prednikov — danskih, normanskih in friskih piratov. Za začetek angleške pomorske premoči je merodajno leto 1588, ko je poslal španski kralj Filip II. proti angleški kraljici »nepremagljivo armado«, broječo 160 ladij, 30.000 mož posadke in mnogo topov. Angleška kraljica je mogla postaviti proti tej moči samo 40 manjših ladij in 6000 mornarjev. Angležev je bilo torej po številu mnogo manj, zato so imeli izborne poveljnike in bili so izredno hrabri. Admiral lord Howard je neprestano napadal špance in jih v manjših spopadih tako oslabil, da si niso upali na umiko skozi preliv, temveč so ubrali daljšo pot okrog Škotske. Morda bi se bili še upirali, da ni vihar močno poškodoval njihovega brodogoja. Tedaj so postali Angleži v zvezi z Nizozemci gospodarji morja, prešli so v ofenzivo, njihove ladje so plenile špansko obalo in španske kolonije v Ameriki. Vlada je podpirala pirate, ker so polnili tudi državno blagajno. Kmalu španske ladje niso bile več varne pred angleškimi pirati, katere je kot rečeno vlada ščitila in podpirala. Končno so bile ustanovljene napol piratske družbe, ki so prevzele trgovino z zamorskimi deželami. Tako se je počasi razvil ljudski naziranj, da je morje last Angležev.

Pomorske ekspedicije so bile v rokah zasebnikov, država je pa prevzela nalogo braniti obalo. Za časa državljanskih vojn je pa angleška pomorska moč močno nazadovala in prekomorske trgovine so se polastili Nizozemci. Šele Cromwell je ponovno dvignil angleško brodogojstvo in izdal 1651 zgodovinsko naredbo, da smejo tuje ladje privržati v Anglijo samo blago svoje domovine in da morajo v angleških vodah izbežati angleško zastavo. Sledilo je več vojn, v katerih je bila nizozemska pomorska moč omamlana, a leta 1692 je bilo pri rtiču La Hogue uničeno tudi francosko brodogojstvo.

Razvoj angleške pomorske moči je podpirala v 18. stoletju tudi vedno večja kolonialna moč. Angliji so pripadle takrat že kolonije v severni, srednji in južni Ameriki, deli južnoazijske in afriške obale, Avstralija in večina otokov. Ob tem času je nastala tudi angleška narodna himna »Rule Britannia« (Anglija vlada valovom). Angleži so postali objestni in posebno med vojno za neodvisnost Amerike se je pokazalo, da so res prepričani, da je morje njihova last. Zato se je ustanovila na pobudo ruske carice Katarine II. koalicijska nevtalnih držav Rusije, Švedske in Danske, ki je hoteli napraviti s svojim geslom »svobodna ladja, svobodno blago« angleški objestnosti na morju konec.

Leta 1800 so imeli Angleži 1108

bojnih ladij, 29.000 topov in 175.000 mornarjev, toda tudi moč njihovega nasprotnika je hitro naraščala. V zgodovinski bitki pri Trafalgaru 21. oktobra 1805 je padla odločitev. Slavni angleški admiral Nelson je izdal zgodovinsko geslo: Anglija pričakuje, da stori vsak svojo dolžnost. Nelson je sicer v bitki padel, toda sovražnik — združeno francosko-špansko brodogojstvo — je bil tako poražen, da Anglija celih 100 let ni imela na morju nobenega tekmeča. Celotno 19. stoletje se je angleška pomorska moč še utrjevala. Po vsem svetu so razprideli Angleži mrežo operacijskih pristanišč svojega brodogoja in mnoga morja so postala izključno angleška domena. Angleži so razširili svoj vpliv tudi na Sredozemsko morje, kamor je bil že Cromwell poslal prvo angleško flotilo. Operacijska pristanišča — Gibraltar, Malta, Cyper, Perim in Aden so bila tako spretno nameščena, da je postalo Sredozemsko morje pravzaprav angleško mare clausum. Manj znani so javnosti poskusi Angležev utrditi se tudi v Dalmaciji, na Jonskih otokih in v Dardanelah.

Angleži so hoteli sčasoma zavladati nad vsemi morji in postati absolutni gospodarji pomorskega prometa. O tem priča njihov zemljevid, na katerem je vsa zemlja preprežena z angleškimi pomorskimi progami in kabli v obliki pipalk ogromnega polipa, operacijska pristanišča so kakor oči, zastavice, označujoče pomorske eskadre, pa kakor jeklena pest. Vsi živci tega ogromnega polipa so osredotočeni v Londonu v poslopju admiraltete. 36.000 parnikov pod angleško zastavo reže valove oceana, angleški pristanišči London in Liverpool imata nad 36 milijonov ton letnega prometa, dočim ga imata Hamburg in Bremen samo 28 milijonov.

Začetkom 19. stoletja je pa začela Nemčija tako intenzivno siliti na morje, da so se začeli Angleži bati za svojo premoč. Leta 1909 so primerjali v angleškem parlamentu angleške in nemške izdatke za vojno brodogojstvo in posledica je bila, da so določili Angleži v proračun za leto 1910 za vojno brodogojstvo skoro celo milijardo kron več, nego v prejšnjem letu. Graditi so začeli zlasti ogromne dreadnoughte in leta 1914 jih je imela Anglija že 21. Svetovna vojna je pokazala sicer mnogo slabih strani angleškega vojnega brodogoja, vendar je pa angleška premoč na morju dobro prestala težko preizkušnjo. Zadnje čase sta postali Amerika in Japonska Angliji na morju nevarni, vendar pa Anglija še davno ni izgubila svoje premoči, kajti tonaža njenega trgovskega brodogoja je narasla od 11 milijonov ton na 21,6 milijonov, dočim znaša tonaža ameriškega trgovskega brodogoja samo 15,7 milijonov ton.

Strah.

— Za boga, izgubil sem denarnico z vso mesečno plačo!
— Si jo že povsod iskal?
— Seveda, tudi v enem hlačnem žepu sem jo že iskal.
— A v drugem?
— V drugega se bojim poseči, ker bi me zadel kap, če bi ne bilo denarnice v njem.

Afera bivšega madžarskega ministra

V zvezi s podelitvijo koncesij nekaterim avtobusnim podjetnikom v Budimpešti je nastala afera, v katero je zapleten tudi bivši notranji minister. Med drugimi je dobilo koncesijo tudi podporno društvo slušateljev budimpeštanske telničke. Ker pa društvo kot socialna korporacija ni imelo pogojev za izkoriščanje koncesije, se je ustanovila delniška družba pod imenom »Turul«, kateri je načeloval bivši notranji minister Ferdinandy. In podporno društvo telničkov je odstopilo delniški družbi koncesijo pod pogojem, da bo dajala družba društvu 4% kosmatih dohodkov.

Ker pa delniška družba ni imela denarja za nakup avtobusov, je prodala delnice neki Kleinovi za 60.000 pengő. Magistrat pa ni hotel registrirati avtobusov podjetnice Kleinove, ker ni priznaval kupčije med njo in bivšim ministrom Ferdinandyem. Zadeva je prišla pred sodišče in bivši minister je bil obsojen, da mora vrniti Kleinovi 60.000 pengő.

30.000 žrtev avtomobilizma

Ameriški statistični urad je izračunal, da je zahteval avtomobilizem lani v Ameriki nad 30.000 človeških žrtev. V enem letu so torej avtomobili pokončili toliko ljudi, kolikor jih prebiva v srednje velikem mestu. Najmanj tridesetina vseh žrtev avtomobilizma pade na čikaških ulicah.

Zanimiv je porast števila avtomobilskih nesreč v zadnjih 10 letih. Leta 1918 so povzeli avtomobili v Ameriki 10.680 ljudi. V petih letih je naraslo to število na 18.416. Štiri leta pozneje je pa znašalo že 25.851. Statistiki dokazujejo, da ne nosi odgovornosti za tolike žrtve avtomobilizma niti porast števila prebivalcev, niti števila avtomobilov. Na vsakih 100.000 prebivalcev je odpadlo l. 1924 15,7 do smrti povoženih, leta 1928 je pa naraslo to razmerje že na 21. Na vsakih 100.000 registriranih avtomobilov je bilo v l. 1927 100 do smrti povoženih ljudi, predlanskim pa 102. Število smrtnih nesreč narašča torej hitreje, nego število prebivalcev in avtomobilov. Samo v Chicagu je bilo zadnja štiri leta do smrti povoženih 383, razenjih pa 19.107.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

TOLAZBA.

Skladatelj povabi v družbo pevko, da bi kaj zapela. Na videz se je upirala, v resnici ji je pa bilo vabilo zelo ljubo.

— Trema imam mojster vprico tolikih ljudi, — se je branila na videz.
— Nič ne de, saj vas itak ne bo nihče poslušal, jo je potolažil skladatelj.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. — Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakovi! — No vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

20odstotne kronske bone

kupuje Pučka štedionica, založni zavod d. d., Osijek, Desetičina ul. 27. 110/L

DRVA PREMOG

KOKS pri družbi »Kuriv«, Dunajska cesta št. 33, — Javna skladišča. Tel. 3434. 11-T

Stanovanje

dvele sob, kuhinje in priključni šče mirna stranka v mestu, Rožni dolini. Tržaški cesti ali na Mirju. lahko takoj ali pozneje. Plača se v naprej 3 do 6 mesecev. Ponudbe na upr. lista: pod »Čispost«/658

Absolvent

dveh kmetijskih šol z večletno prakso in prvovrstnimi izpričevanji v gospodarstvu, gozdarstvu, vrtinarstvu, več vseh pisarniških poslov. nemškega in državnega jezika. želi premeniti službo kot ekonom. pisarniški uradnik ali skladiščnik, grem tudi v južne kraje.

Ponudbe »pod zanesljiv«/661 na upravo »Slov. Naroda«.

Lep trgovski lokal

na glavnem trgu v Kamniku, opremljen, oddam s 16. februarjem v najem. Ponudbe »slovesno«/660 Sax, Maribor, Tržaški trg. 679

Dekle

za vse hišne posle, pošteno in pridno, ki ima večletna spravevala. sprejme ugledna rodbina. Večša nemščina ima prednost — Samo resna dekleta, ki reflektirajo na dobro in stalno mesto, naj pošljejo svoje ponudbe na naslov: Robert Wessel, Sušak. 677

Vrtnar

oženjen, brez otrok, zelo pridren in pošten, išče službo. Najraje bi šel na Hrvaško ali v Srbijo. — Ponudbe na naslov: Avgust Rotar, Soudenci, Slomškova št. 5. 678

Dvodržinsko hišo

lepo, z vrtom, pripravnost za gostino ali kako drugo obrt, prodam. Stanovanje takoj prosto. Pol ure od glavnega kolodvora, Dunajska cesta, avto postaja. Plačniki pogoj jako ugodni. Ponudbe na upravo ega lista pod »Zelo ugodno 660«.

L. Mikuš

URBANA Mesn. 70 15

or poroču svojo zalogo težnikov in solčnikov ter spreha alni palic Popravila s izvršujejo — točno in sodno —

Vezenje nevostinlin oprem, zaves, pregrinjal

najcenejše in najfinejše

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana

(poleg hotela štrukelj)

Entlanje, azuriranje, predtiskanje takoj!

Šivalni stroji

„Gritzner“ „Adler“

„Kayser“ in kolesa,

najboljši material,

precizna kons rukcija, krasna

oprema ter najnižja cena

kakor tudi

pisalni stroji

„Urania“

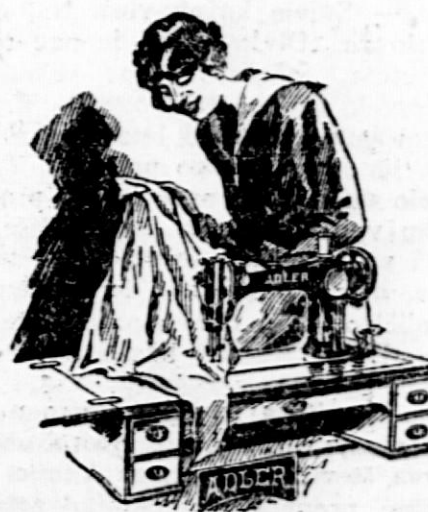
so samo

pri Jos. Peteline, Ljubljana

Tel. 2913

ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika.

Več etna garancija! Pouk v vezenju brezplačen

Makulturni papir

kž à Din 4.—

prodaja uprava Slovenskega Naroda,

Henrik pl. Schollmayer-Sichtenberg

gozdarski in domenski direktor v pok., lastnik graščine Koča vas v Loški dolini ter imejitelj več inozemskih odlikovanj

po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili svete vere v starosti 70 let, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo blagega pokojnika bo blagoslovljeno v četrtek, dne 23. januarja t. l. ob 10. uri dopoldne v hiši žalosti in nato prepeljano k Sv. Kržu v Ljubljano, kjer bo istega dne ob 3. uri popoldne blagoslovljeno in položeno v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Srečnik, pošta Stari trg pri Rakeku, dne 21. januarja 1930.

Moestni pogrebni zavod občine Ljubljana